
Estudi de cas 1: Cartell pel 27è Mercat de la Volta

PID_00267105

Gerard Encabo

Temps mínim de dedicació recomanat: 2 hores

Gerard Encabo

L'encàrrec i la creació d'aquest recurs d'aprenentatge UOC han estat coordinats pel professor: Quelic Berga Carreras (2019)

Primera edició: setembre 2019
Autoria: Gerard Encabo
Llicència CC BY-NC-ND d'aquesta edició, FUOC, 2019
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Realització editorial: FUOC

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

1. Punt de partida.....	5
2. Agents involucrats.....	6
3. El repte.....	7
4. Procés.....	8
5. Proposta final.....	18
Bibliografia.....	21

1. Punt de partida

Els dies 22 i 23 de desembre de 2018 es va celebrar el vint-i-setè mercat de La Volta de Sant Narcís, a Girona. Com en cada edició, hi ha un tema central, i, en aquest cas, va ser **«disseny de producte i artesanía digital»**.

Al cap d'uns anys, La Volta s'ha consolidat com a mercat de referència i com a altaveu per a molts artistes, artesans i talleristes de la comarca.

La Volta és un projecte, únic i singular, teixit amb l'esforç col·laboratiu de tots els actors implicats que va néixer fa més de tres anys amb un doble objectiu: d'una banda, donar suport a la professionalització de projectes culturals, artesans i artístics, tot oferint espais de treball individual i compartit, i també de distribució i exhibició d'obra, i, de l'altra, dinamitzar comercialment i culturalment el barri de Sant Narcís, en col·laboració amb la resta d'entitats i equipaments, amb la programació d'esdeveniments i activitats culturals i artístiques.

En aquest context, des de La Volta es va encarregar la creació d'un cartell per a l'edició número 27 conformant un equip per a explorar i desenvolupar **les possibilitats del disseny generatiu aplicat a un encàrrec d'arts gràfiques i papereria**.

2. Agents involucrats

La Volta: el client

El col·lectiu de La Volta, dirigit per Montserrat Moliner a la ciutat de Girona, junt amb altres professionals de la comunicació cultural, va ser qui va formalitzar l'encàrrec.

Quelic Berga: el coordinador

En Quelic és professor i coordinador a la Universitat Oberta de Catalunya, a Girona i Barcelona. Va prendre la responsabilitat de coordinar l'encàrrec i l'equip executor.

Alejandro Moscoso: el desenvolupador

L'Alex és dissenyador i artista. Actualment viu a Barcelona i cursa el grau de Multimèdia de la Universitat Oberta de Catalunya. En aquest projecte va assumir el paper de desenvolupador.

Gerard Encabo: el dissenyador

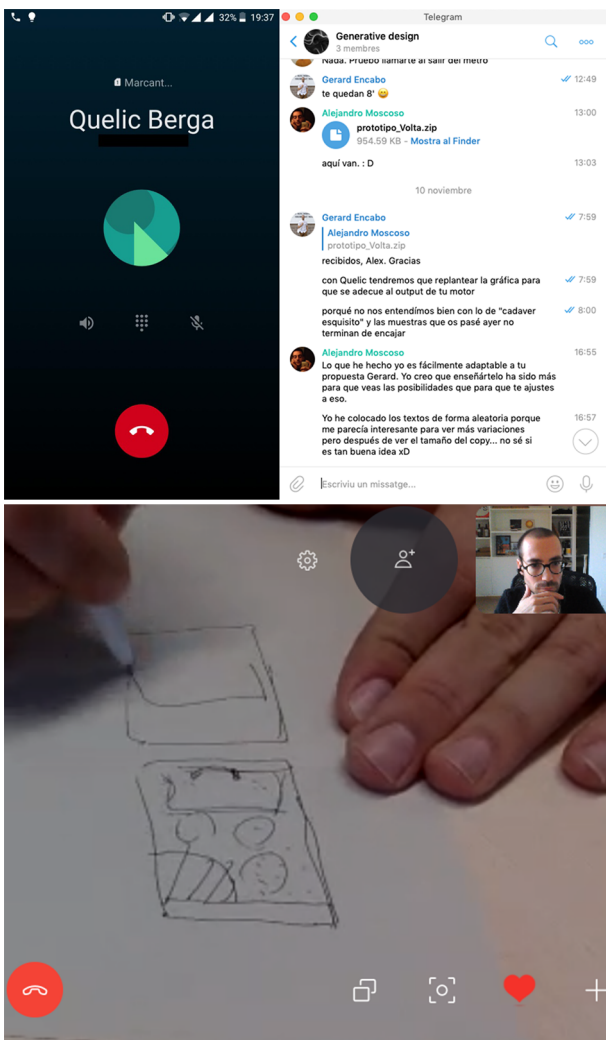
Treballa des de fa més de deu anys en el sector de la comunicació gràfica i dirigeix l'estudi Etervisual, que ofereix serveis sobretot al Gironès. Les seves funcions van ser les de creatiu, dissenyador i interlocutor amb el client.

3. El repte

Al principi de novembre, després dels primers xats i trucades, es va donar el tret de sortida per a encarregar el cartell generatiu.

L'objectiu era **dissenyar un cartell i crear una aplicació per a generar automàticament tota la sèrie de cartells**, fos quin fos el nombre que finalment es decidís imprimir. Tots serien diferents i l'algoritme els generaria sobre la base d'una sèrie de regles. El gran repte va ser el poc temps de què es disposava per a un encàrrec en què l'equip era satèl·lit, es coordinava telemàticament, i en què l'experiència dels participants en matèria computacional no era llarga.

Figura 1. A l'esquerra, trucada telefònica, a la dreta, conversa per xat i sota, videoconferència

Imatges lliures de drets

4. Procés

A mitjan novembre, els continguts no arribaven, amb l'excusa que no estaven tancats, després de sol·licitar-los reiteradament. La manca d'un brífung oficial i una direcció creativa va complicar la posada en marxa del procés. Sense el *copy*, el seu volum i jerarquia, la tasca del dissenyador es complica considerablement.

Així, de moment es van encarregar unes primeres imatges del barri al fotògraf Martí Artalejo, gràcies a les quals vam poder situar-nos millor i, a la vegada, disposar del primer material per si el podíem utilitzar com a recurs. Vegeu algunes d'aquestes imatges tot seguit:

Figura 2. Fotografia de La Volta

Font: Martí Artalejo (usada amb permís)

Figura 3. Fotografia de La Volta

Font: Martí Artalejo (usada amb permís)

Figura 4. Fotografia de La Volta

Font: Martí Artalejo (usada amb permís)

Les condicions de treball eren un problema que va repercutir negativament, inicialment en la relació entre l'equip i posteriorment en l'evolució de l'encàrrec per a complir la data d'entrega.

Les possibilitats eren infinites, i tant el desenvolupador com el dissenyador van obrir línies de treball que no convergien, de manera que es perdien temps i recursos. A continuació, vegeu-ne algunes mostres:

Figura 5. A la dreta, cartell Llums 01 i a l'esquerra, cartell Llums 02

Imatges lliures de drets

Aquesta via explorava el concepte de les esteles, reflexos i desenfocaments, ja que l'edició de La Volta s'emmarcava en la denominada «festa de la llum» i Nadal era a tocar, així que semblava pertinent explotar aquest recurs. Per a fer la proposta, es van utilitzar fotografies en estoc, les quals ens servien per a una primera aproximació visual, però la intenció era que el fons es creés generativament com a element de sortida de *Processing*.

La segona via era pixelar fotografies de l'arquitectura de l'entorn obtenint-ne indirectament la paleta cromàtica. Com que era un mercat amb una edició que es presentava com a digital, es va considerar que aquest era un tractament gràfic que en connotava el tema. Aquest efecte també es pretenia que fos un resultat provinent de *Processing*, en el qual la graella, el volum i l'efecte variessin entre cartell i cartell.

Figura 6. A la dreta, cartell Píxels 01 i a l'esquerra, cartell Píxels 02

Imatges lliures de drets

Figura 7. Cartell Píxels 03

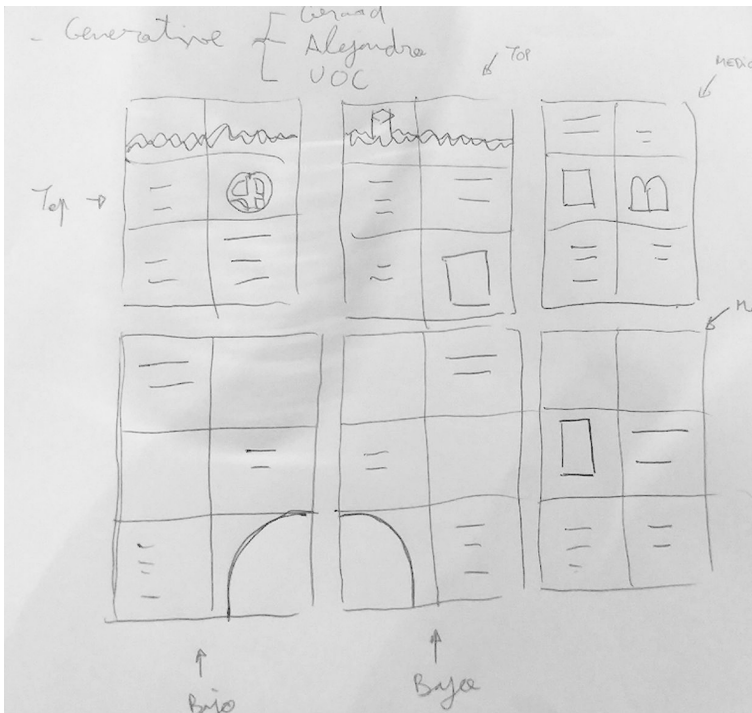
Imatge lliure de drets

En Quelic, com a director creatiu, va descartar aquestes opcions amb l'objecció que eren més aleatòries que pròpiament generatives, tot i reconèixer que eren interessants i vàlides, i va considerar que havíem de fer un esforç per a assolir-ne el caràcter computacional.

En aquest punt, el coordinador ens va compartir uns esbossos on presentava la proposta de treball: elaborariem **un sistema modular, en una retícula de dos per tres**, que permetés crear tants cartells únics com volguéssim imprimir, tots diferents però que, amb la idea de «cadàver exquisit¹», tinguessin una continuïtat entre ells i que representessin el barri de Sant Narcís.

⁽¹⁾https://ca.wikipedia.org/wiki/Cadàver_exquisit

Figura 8. Croquis

Imatge lliure de drets

A més de l'esmentada intenció de generar una peça amb l'estètica de «cadàver exquisit», en representar les façanes dels edificis del barri de Sant Narcís era interessant que **es tinguessin en compte els tres nivells de l'arquitectura**: planta baixa, primer pis i teulats. Aquests elements es podien traslladar al cartell i a la resta de peces de comunicació, que finalment van ser un full de mà i el pòster que ens ocupava, de mida A3.

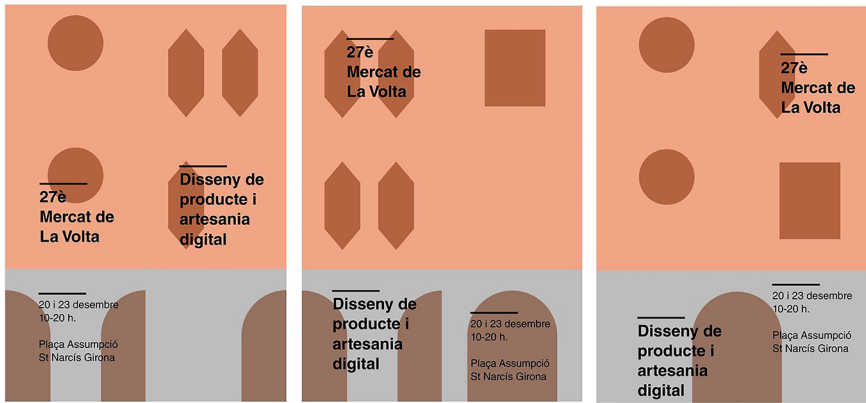
Mentrestant, el client ens va fer arribar el primer document amb l'estructura de continguts, tot i que no eren definitius i encara es treballaven. Almenys, però, ens va permetre tenir més clar quins blocs de text preveien i començar a **definir la modularitat, les regles i excepcions, per a assegurar un compromís estètic i de llegibilitat**.

Aquest punt el consideràvem clau. **El diàleg entre el codi i el disseny ha d'anar sempre en benefici del segon**. L'objectiu és una comunicació efectiva, que aconseguixi cridar l'atenció i informar, però que no se supediti a cap acrobàcia computacional, empobrint-ne el resultat o dificultant-ne la comprensió.

És per aquest motiu que, tot i no controlar el recorregut visual del lector i confiar la seva disposició al motor generatiu, el desenvolupador va establir alguns comportaments a respectar i que l'alumnat pot comprovar en el codi subministrat.

Amb això, unes primeres proves de l'Alex i tractaments d'en Gerard, vam anar veient els primers resultats:

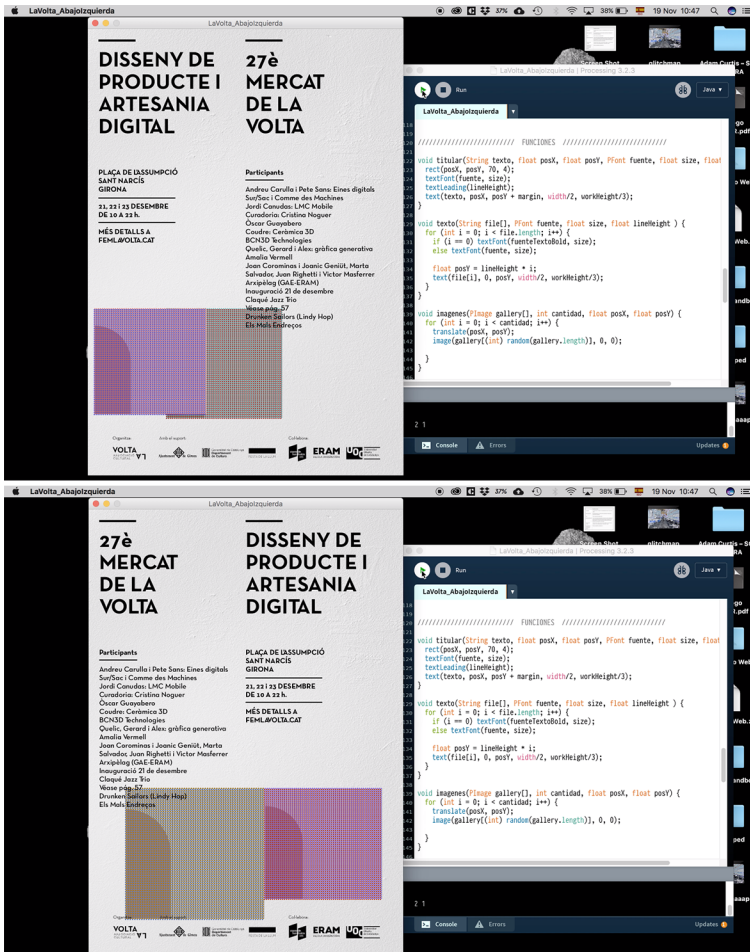
Figura 9. Cartell geometries

Imatge lliure de drets

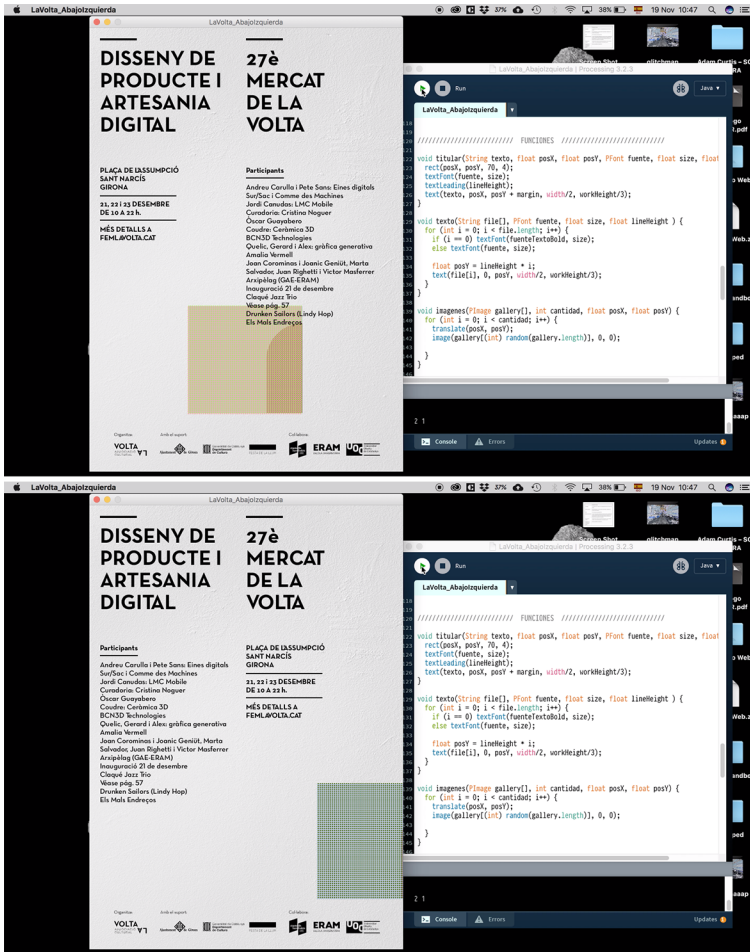
En paral·lel, el desenvolupador treballava en el motor de *processing*, tal com es pot veure en els fotogrames següents:

Figura 10. A dalt, fotograma clip vídeo 01, sota, fotograma clip vídeo 02

Imatges lliures de drets

Figura 11. A dalt, fotograma clip vídeo 03, sota, fotograma clip vídeo 04

Imatges lliures de drets

En l'apartat gràfic i de marca, es va optar per respectar els elements del bràn-
ding original de La Volta, elaborat per Oriol Piferrer, tot i que el client no es-
tava del tot còmode amb el sistema que s'havia utilitzat fins aleshores.

Amb aquesta mesura es va conservar l'«aroma» de La Volta gràcies a l'ús de la
seva tipografia, la Neutraface, però es va prescindir del marc que fins aleshores
havia acompanyat la gran majoria de cartells editats.

Per al fons del cartell, es va utilitzar primerament una textura d'una de les
parets de la plaça, i sobre els retalls de les fotografies es van tintar unes capes,
a més d'aplicar un efecte de semitò de color junt amb la simulació d'un error de
registre, desplaçant el seu contorn respecte al de la fotografia que tenia a sota.

Figura 12. Cartell en procés

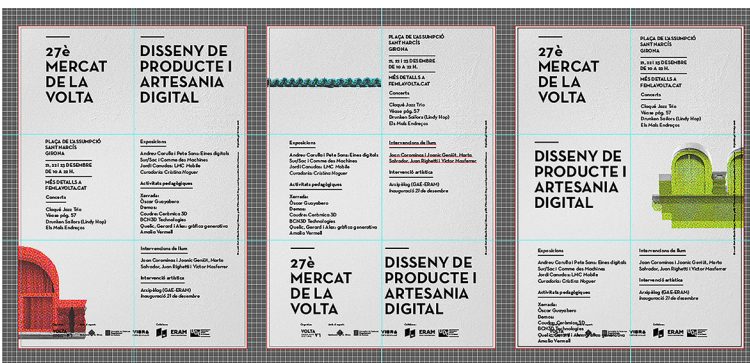

Imatge lliure de drets

Posteriorment, es va treballar per buscar l'efecte de «cadàver exquisit» mencionat anteriorment i experimentar amb la modularitat del conjunt. No obstant això, aquest fi encara no l'assolíem, a banda de topar-nos amb problemes de competició d'elements, com el peu de pàgina, els logotips i els blocs de text extensos, que s'escapaven de la modularitat del conjunt i de l'efecte intercanviable o de «puzle» que es desitjava.

A més, la continuïtat visual entre elements de diversos cartells, amb aquest tractament escollit, no era suficient perquè esdevingués òbvia i perquè el ciutadà hi descobrís la relació sense un sobreesforç cognitiu.

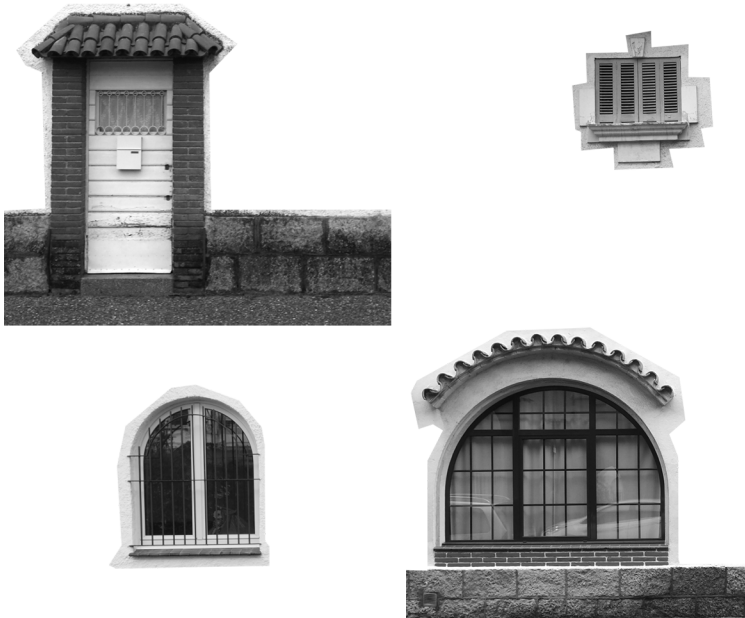
Figura 13. Sèrie de cartells en procés

Imatge lliure de drets

Arribats aquí, a causa dels problemes que ens trobàvem en el mateix procés, en Quelic va decidir fotografiar elements aïllats i més representatius de les façanes del barri de Sant Narcís, perquè tinguéssim més material per al motor computacional i per variar el tractament gràfic fent-lo directament a *Processing* sobre la base d'imatges retallades de tipus collage i en blanc i negre.

Figura 14. A dalt a l'esquerra, Portada 01, a la dreta, Finestra 01, sota, a l'esquerra, Finestra 02 i a la dreta Finestra 03

Imatges lliures de drets

En tot aquest procés, el client coneixia la voluntat de l'equip per a dissenyar un cartell generatiu i n'estava entusiasmada, però fins aleshores no havia vist cap de les vies explorades. Disposàvem de llibertat creativa, però, igualment, la proposta de més pes s'havia de defensar davant el col·lectiu i la seva directora per a acabar de rebre l'aprovació i llavors perfilar el codi i preparar les arts finals. El temps se'ns esgotava i esperàvem que ho veiessin amb bons ulls. Afortunadament, així va ser.

5. Proposta final

Finalment, amb el *copy* tancat a última hora pel client, es va optar per combinar imatges atenuades i en blanc i negre amb altres de tintades i amb elements geomètrics de color creats directament amb el codi. D'aquesta manera, els elements atenuats podien quedar sota els blocs de text i no interferir-hi, i això obria la possibilitat d'incorporar-ne més que els originals, que només eren a color. Així mateix, es va incorporar la firma dels involucrats, el dipòsit legal i el número de sèrie (d'una tirada de 360 exemplars, que es va fer amb el control que proporciona una copisteria de barri) en un petit text vertical al marge dret, amb aquest resultat:

Figura 15. Cartell 123

DISSENY DE PRODUCTE I ARTESANIA DIGITAL

Oscar Guayabero
David Casacuberta i el disseny generatiu Arxipèlag (GAE-ERAM)
Andreu Carulla i Pete Sans: Eines digitals Sur/Sac i Comme des Machines
Jordi Canudas: LMC Mobile
Curadoria de Cristina Noguera
Claqué Jazz Trio
Véase pág. 57
Drunken Sailors (Lindy Hop)
Els Mals Endreços
Coudre: Ceràmica 3D
BCN3D Technologies
Amalia Vermell
Joan Corominas i Joanic Geniüt, Marta Salvador, Juan Righetti i Victor Masferrer

**22 i 23 DESEMBRE
DE 10 A 22 H.**

**PLAÇA DE L'ASSUMPCIÓ
SANT NARCÍS
GIRONA**

**AMB MÉS DE 20 PARADES
D'OBJECTES D'ART I REGAL
MÉS DETALLS A FEMLAVOLTA.CAT/27**

**27
MERCAT
DE LA
VOLTA**

Directió d'art de Quèlie Bengel | Disseny d'Entorn Visual | Còdigo generatiu Ale Mascaros | Dipòsit legal: GI1843-2018 | Cartel Nº 123 / 360

Organitzador: **VOLTA** ASSOCIACIÓ DE CULTURA DE LA VOLTA

Amb el suport: **Ajuntament de Girona** **Consell de Cultura**

En el marc de: **VIBRA** **ERAM** **UOC**

Col·labora: **UOC**

Figura 16. Cartell 127

DISSENY DE PRODUCTE I ARTESANIA DIGITAL

Oscar Guayabero
David Casacuberta i el disseny generatiu Arxipèlag (GAE-ERAM)
Andreu Carulla i Pete Sans: Eines digitals Sur/Sac i Comme des Machines
Jordi Canudas: LMC Mobile
Curadoria de Cristina Noguer
Claqué Jazz Trio
Véase pág. 57
Drunken Sailors (Lindy Hop)
Els Mals Endreços
Coudre: Ceràmica 3D
BCN3D Technologies
Amalia Vermell
Joan Corominas i Joanic Geniüt, Marta Salvador, Juan Righetti i Victor Masferrer

22 i 23 DESEMBRE
DE 10 A 22 H.

PLAÇA DE L'ASSUMPCIÓ
SANT NARCÍS
GIRONA

AMB MÉS DE 20 PARADES
D'OBJECTES D'ART I REGAL
MÉS DETALLS A FEMLAVOLTA.CAT/27

**27
MERCAT
DE LA
VOLTA**

Organitza: **VOLTA** ASSOCIACIÓ D'ARTISTES DE LA VOLTA

Amb el suport: Ajuntament de Girona, Generalitat de Catalunya Departament de Cultura

En el marc de: **VIBRA** FÒRUM DE LA CULTURA

Col·labora: **ERAM** ESCOLA UNIVERSITÀRIA D'ARTS I DISENY, **UO** UNIVERSITAT DE OBRERS

Direcció d'art de Quèlic Bergea | Disseny d'Entrevistat | Codi de disseny generatiu Ale Morozon | Departament legat: GIB43-2018 | Cartell N° 127 / 340

Imatge lliure de drets

Figura 17. Cartell 134

27 MERCAT DE LA VOLTA

Oscar Guayabero
David Casacuberta i el disseny generatiu
Arxipèlag (GAE-ERAM)
Andreu Carulla i Pete Sans: Eines digitals
Sur/Sac i Comme des Machines
Jordi Canudas: LMC Mobile
Curadoria de Cristina Naguer
Claqué Jazz Trio
Véase pág. 57
Drunken Sailors (Lindy Hop)
Els Mals Endreços
Coudre: Ceràmica 3D
BCN3D Technologies
Amalia Vermell
Joan Corominas i Joanic Geniüt, Marta
Salvador, Juan Righetti i Victor Masferrer

22 i 23 DESEMBRE
DE 10 A 22 H.

PLAÇA DE L'ASSUMPCIÓ
SANT NARCÍS
GIRONA

AMB MÉS DE 20 PARADES
D'OBJECTES D'ART I REGAL
MÉS DETALLS A FEMLAVOLTA.CAT/27

Organitza: **VOLTA** ASSOCIACIÓ CULTURAL

Amb el suport: Ajuntament de Girona, Generalitat de Catalunya Departament de Cultura

En el marc de: **VIBRA** FÀBRICA DE LA CULTURA

Collabora: **ERAM** ESCOLA UNIVERSITÀRIA, **UO** UNIVERSITAT DE OSONYA, **UdG** UNIVERSITAT DE GIRONA

Directió d'art: Quèlic Berga | Disseny d'Eivissa | Càrdiga generatiu Ale Moscoso | Depòsit legal: G1843-2018 | Cartell Nº 134 / 360

Imatge lliure de drets

Bibliografia

A continuació es llisten les fonts externes per als recursos esmentats:

Pàgina sobre el concepte de «cadàver exquisit» de la Viquipèdia: https://ca.wikipedia.org/wiki/Cadàver_exquisit

